

'Joseph BEUYS' tentoonstelling (19 september t/m 7 november 1999)

Ettelijke boeken en studies zijn er geschreven over Joseph Beuys. Wij wagen het dan ook niet om te proberen in deze luttele paragrafen een beeld op te hangen van één der belangrijkste Europese kunstenaars van deze eeuw. Laat ons eerder vanuit enkele werken van de tentoonstelling pogen wat licht te werpen op deze boeiende persoonlijkheid.

Beuys-kenner Dhr. Hans Martens van het S.M.A.K. en assistent van Dhr. Jan Hoet, zal nader ingaan op het oeuvre en de persoon van Beuys tijdens de inleiding van de officiële opening.

'Yellow'. Zeefdruk. 1977. 90 x 62,5 cm. Oplage: 80 ex.

Leraar te zijn is mijn grootste kunstwerk' (1969)

Waar Joseph Beuys ook kwam, hij veroorzaakte een golf van emoties. Hij iriteerde de enen en fascineerde de anderen. Voor de enen was hij een gek, voor de anderen een kunstmessias. Met zijn acties trapte hij tegen nogal wat heilige huisjes. Zijn belang op artistiek vlak is evenwel onweerlegbaar:

In essentie maakt hij onderscheid tussen het traditionele, enge kunstbegrip van de 'kunstspecialisten' zoals hij ze noemt en het 'verruimde kunstbegrip' dat verwijst naar politieke en maatschappelijke situaties en hun consequenties op economisch vlak. Via de kunst wil hij de maatschappij beïnvloeden. Hij ziet er een krachtig middel in om de wereld verbeteren. Vormgeving is wel belangrijk maar moet ondergeschikt zijn aan de idee.

Beuys transformeert voorwerpen uit het dagelijks leven en integreert ze in zijn kunst. "Het interesseert mij hoe ogenschijnlijk doodgewone voorwerpen hun ordinair uitzicht verliezen wanneer men bijvoorbeeld de

'Zonder titel'. Collage, olieverf. Unicum. 21 x 29,7 cm. 1983. Ingelijst 30 x 40 cm.

poten van een tafel met glazen bokalen isoleert ten opzichte van de vloer" (1954). Zijn kunstwerken zijn dan ook hoofdzakelijk opgebouwd met alledaagse voorwerpen en materialen. Producten uit het voormalige Oost-Duitsland genoten zijn voorkeur, waarbij enig sarcasme daarbij hem niet vreemd was.

'Guten Einkauf'. 1984. Twee tijdschriften, papieren zak, pakje wasmiddel, stempel. In doos 31,5 x 24,5 x 5 cm. Oplage: 40 exemplaren.

'De idee achter multipels is ideeën verspreiden' (1970)

Alhoewel zijn acties en installaties luidere weerklank vonden dan zijn andere realisaties, zou hun impact minder breed en minder langdurig geweest zijn zonder de multipels. Deze zijn niet weg te denken uit zijn oeuvre. Ze omvatten zowel video's als grafische werken en objecten. Beuys zag ze als onmisbare middelen om zijn ideeën te verspreiden en te bestendigen. Ze fungeren als waakvlammen voor het geheugen zodat de ideeën van Beuys telkens weer opflakkeren in de herinnering van degene die deze werken ziet. Alle 575 multipels die hij ooit maakte staan afgebeeld en worden minutieus beschreven in het lijvige

standaardwerk, samengesteld door Jörg Schelmann, die ze ook een opusnummer toevoegde.

'Wirtschaftswert Prinzip'. 1981. Zak gedroogde erwten met handgeschreven tekst, 3 doosjes met prentkaarten. 19,5 x 27 x 6 cm. Oplage: 25 + V ex.

Beuys' multipels zijn merendeels ontstaan vanuit of naar aanleiding van één of andere actie. Zo verwijst de reeks 'Wirtschaftswert' (Economische waarde) naar de gelijknamige installatie uit 1980 in het S.M.A.K. te Gent. 'Food for thought' is dan weer ontstaan uit een project op Documenta VI te Kassel. Dit werk werd er verkocht om voedsel en accommodatie voor de leden van de Free International University te financieren. De tekst bestaat uit een lijst van voedingsproducten, de transcriptie van een telefoongesprek en een 16e-eeuws lers gedicht. De gemeenschappelijke thema's van de drie teksten zijn eten en denken.

Het werk 'Eurasier' is gebaseerd op Beuys' geloof in Eurasia, de utopische eenheid tussen de westelijke en oostelijke cultuur, waarin de uitersten weer één worden en waarin een nieuwe harmonie wordt gevestigd door uitwisseling van ideeën in beide richtingen.

'Eurasier'. Zink, zwavel. 1972/84.
48 x 29 cm. Oplage: 20 ex.

'Vorwärts'. Inpakpapier, collage, zeefdruk. 1977.
± 37 x 50 cm. Oplage: 30 verschillende exemplaren.

De tentoonstelling omvat ruim zestig werken (prijzen tussen 6.000 en 250.000 F), waaronder enkele unica evenals enkele door de meester gesigeneerde affiches uit de jaren '70 en '80.

'Doppelpferd'. 1985. Offset, zeefdruk. 60 x 43 cm.
Oplage: 35 + V exemplaren.

Doorheen zijn oeuvre komen stevast een aantal elementen terug als leidmotieven waaraan hij een diepere betekenis koppelt. Het gehalveerde kruis staat voor de scheiding tussen het westers en oosters denken, het volledige kruis voor de utopische symbiose tussen beide werelden. Dit kruis komt vaak voor in de bruinrode kleur van roestwerende verf. "Bruin is getemperd rood, de warmte van de aarde, gedroogd bloed. Het versterkt de intensiteit van de kleuren errond." Vilt staat voor stilte en warmte, ook voor beschutting tegen externe invloeden. Omgekeerd laat vilt ook invloeden van buiten gefilterd doordringen.

Ook dieren zoals de haas, het hert, het paard en de eland bevolken veelvuldig Beuys' werken. Over de haas zegt Beuys onder meer: "Het is een element van beweging, van actie. Hij is een burger van Eurasia en stopt niet voor grenzen." Weer die eenheidsgedachte dus.

'Food for thought'. 1977.
Offset, stempel, vet.
80 x 16,5 cm.

'Wirtschaftswert Signiertusche'. Glazen pen en beschreven blok signeerinkt in houten doosje. 1983. 14 x 12 x 5 cm.
Oplage: 50 exemplaren.

Bondige biografische gegevens.

- Geboren in Krefeld, Duitsland, in 1921.
- 1943: overleeft vliegtuigcrash bij militaire missie. Symbolen in zijn werken verwijzen daar geregeld naar.
- 1961: professor Monumentale Beeldhouwkunst aan de Academie van Düsseldorf.
- 1962: eerste acties en leidende activiteit in de Fluxus- en Arte Povera-beweging.
- 1963: eerste werken met vilt en vet.
- 1966: eerste werken met film en video.
- 1968: deelname aan Documenta IV, Kassel.
- 1972: Uitbouw van de 'Vrije Internationale Hogeschool voor Creativiteit en Interdisciplinair Onderzoek'. Weggezonden van de Academie als leider van de studentenbezetting van het secretariaat tegen de numerus clausus. Bureau voor Directe Democratie, Documenta V.
- 1974: 30-tal conferenties in de USA. Actie en film 'Dillinger'.
- 1979: verwerpt voorstel om professor te worden aan de Academie van Wenen. Eerste ontmoeting met Warhol.
- 1980: Toont voor het eerst zijn 'Wirtschaftswerte' in het Museum voor Hedendaagse Kunst te Gent dat het werk aankoopt. Kandidaat voor de groene partij bij de parlementsverkiezingen in Duitsland.
- 1982: plant de eerste eiken van zijn werk '7.000 eiken' dat door zijn zoon voltooid wordt in 1987.
- Overlijdt in 1986.